

MODERNE FRANSCHER SCHILDERKUNST,

□ □ □ DOOR W. JOS. DE GRUYTER □ □ □

IV. HET CUBISME EN PICASSO.

WIJ zijn nu gekomen tot een bespreking van de magische, tevens argwaan-wekkende persoonlijkheid van den genialen Pablo Picasso, ontdekker en belangrijkste representant van het Cubisme. Dit cubisme kan men zien als de volkomen uiteindelijke „realiseering” van Cézanne’s „kleine sensatie”. Intusschen meen ik, dat de stoeve, linksche, provinciaalsche Cézanne wel zéér verbaasd zou zijn, wanneer hij uit hemelscher regionen — een Cézanne, dansende in Henri Rousseau’s „Paradijs” laat zich overigens moeilijk denken! — eens neer kon zien op het Parijs onder de Heerschappij van het Cubisme.... Ik vermoed, dat wanneer hij het legioen schilderijen kon zien met de onmisbare „journal”, gitaar, het tabakzakje en Middellandsche zee raam, hij zóóveel ijver „de trop” zou vinden. Het cubisme zou hem niet minder verbijsterd hebben dan de overige „ismen”: futurisme, expressionisme, verisme, purisme, neoplasticisme, suprametisme, constructivisme, vorticisme, abstractivisme, dadaïsme — en wat dies meer zij! Hij zou wellicht geneigd zijn, als velen, en niet gehéél ten onrechte, met Fanatisme, Snobbisme en Idiotisme deze lijst te willen voltooien.

Niettemin, het Cubisme nam zijn oorsprong uit Cézanne (ook de naam van Courbet dient hier vermeld te worden) en is van veel grooter belang geweest dan een der andere „ismen”: de wereld der moderne schilderkunst laat zich niet denken buiten deze „*réaction désormais fameuse contre les excès de la peinture fauve*”, gelijk Roger Allard haar genoemd heeft. Wij hebben ons dus, in allen ernst, af te vragen: welke houding dienen wij aan te nemen tegenover dit Cubisme?

Beginnen wij met het Cubisme in twee fasen te verdeelen; en hoewel de grenslijn in vele gevallen willekeurig getrokken moet worden, daar de tweede fase schijnbaar voortgevloeid is uit de eerste en slechts een logische voortzetting daarvan beteekent, toch moeten wij op deze splitsing den nadruk leggen. Want de fundamenteele beginselen der beide perioden staan lijnrecht tegenover elkaar. — Immers, het vroege Cubisme streefde naar een volkomener, meer-omvattende dóór-dringing in de realiteit van het door den kunstenaar aanschouwd object. Niet het momenteele en vlietende, het boeiende of charmeerende, het tijdelijk aspect van een toevallig gegeven, niet den visueelen buitenkant der dingen, maar het innerlijke wezen, de kern, de onveranderlijke, rudimentaire vormen wilde